

Автор: Юрий Столяров

Рубрика: □ Актуални изследвания

Публикувана: бр. 5, октомври 2019

Както е известно, основите на общата теория на документа като научно понятие е заложил видният белгийски библиограф и мислител Пол Отле (фр. Paul Marie Ghislain Otlet; 23 август 1868, Брюксел – 10 декември 1944). На френски език тази дисциплина се нарича Documentation, на руски и български език думата е преведена не съвсем строго – като „документация“. Самият П. Отле е смятал за синоними на тази дума „книго-архиво-музеезнание“, „библиология“, „документология“. Понастоящем в Русия за обща теория на документа се е утвърдил последният от тези термини – документология. Неин предмет е документът като абстрактно понятие, разглеждано на методологично, теоретично, историческо и практическо равнище. Изследват се същността на документа: неговите компоненти, свойства, параметри, структура, функции, класификация и типология на документите, методи и начини на документирание. В обхвата на документологията са общите закономерности на създаване, разпространение, съхранение и приложение на документите. Предмет на изследване може да бъде както документът изцяло, така и отделни негови страни и особености.

Документологията е съвсем млада наука, дори названието ѝ е прието само от част от специалистите. В развитието си тя е минала през няколко етапа. Исторически първа е била документационната наука, възникнала в края на XIX век и получила международно признание през първата половина на XX век. Под това название се е развивала науката, чийто предмет е била документалната дейност, включваща процесите на събиране, систематизиране, съхраняване, търсене и разпространение (а от средата на 40-те години на XX век – и на създаване) на документи във всички сфери на обществения живот.

В средата на XX век (50 – 60-те години) всички тези процеси получават наименованието документалистика. Тя изучавала структурата и свойствата на матричните документи, методите и средствата за автоматизираната им обработка, съхраняване, търсене и използване. Документалните потоци и документалните масиви били разглеждани като средства за оптимизация на управлението на големи, предимно многоканални документални системи. Документалистика обаче не отразявала целия диапазон на изследванията на документа, проблемите на производството, разпространението и използването му и не станала обобщаваща наука за документа. При това в нейните рамки доста бързо започва да преобладава интересът към главната съставляваща на документа – информационната, и документалистиката отстъпва място на информатиката. Първоначалните представи за предмета на документационната наука придобили информационна и кибернетична насоченост, интегрирайки се със стремително набиращата сила наука за компютърните технологии. Документът в неговия материален ипостас, условията за производство, съхраняване, организацията на работата с документите се намират извън полезрението на информатиката. Затова, както и за документалистиката, да бъде разглеждана като обобщаваща наука за

документа, няма достатъчно основания...

Цялата статия можете да прочете,

ако се абонирате за печатното или електронното издание на [списание ББИА](#)
[онлайн](#) !